BESPREKINGSVERSLAG

Reg.nr.:
Afdeling Bestuursondersteuning

Betreft: Commissie Voldoende Water en Waterkwaliteit	Datum bespreking: 4 november 2020 Plaats: Meets Opgesteld door: Dhr. P.J. Emck, Vi.a.Vi Office Management
Aanwezigen • Mw. D.J.M. Corbey (voorzitter) • Mw. S. Dewkalie (WN) • Dhr. H. van der Kaap (PvdD) • Dhr. J. Blom (CDA) • Dhr. F. Pardaan (VVD) • Dhr. N. van der Plas (CU-SGP) • Dhr. W. de Vries (A&B) • Dhr. P. van der Poel (A&B) • Dhr. H. ten Cate (50PLUS) • Dhr. R. Schols (50PLUS) • Dhr. R. Stuurman (AWP) • Dhr. R. van Venetië (Natuurterreinen) • Dhr. G.H. von Faber (hoogheemraad) • Dhr. M. Kastelein (hoogheemraad) • Dhr. J.J.J. Langeslag (hoogheemraad) • Mw. I. van Steensel-van Hage (hoogheemraad) • Mw. C.M.H. van Hage (secretaris) Afwezig: dhr. W.H.B. van Dunné (PvdA), dhr. J. van Oeveren (VVD) Verder aanwezig: dhr. T. van der Linden, dhr. T. Schilperoort, dhr. P. Smelt en dhr. P. Keet (insprekers), mw. M. van Keulen en mw. E. Ubink (presentatie LTAP)	Verslag zenden aan: VV

	VERSLAG	**ACTIE**
1.	**Opening** De voorzitter opent de vergadering met een woord van welkom.	
2.	**Spreekrecht** De voorzitter deelt mee dat drie insprekers het woord willen voeren over het Gouda Kaderplan Bodemdaling Binnenstad (KBB). De heer Smelt spreekt in namens het watersportverbond. Hij pleit voor blijvende doorvaarbaarheid van de Goudse binnenstad ter wille van de levendigheid, de werkgelegenheid, de economie en als onderdeel van een fijnmazig sloepennetwerk. Zijn verbond geeft in het KBB daarom de voorkeur aan de variant zonder afdammen. Het voorliggende peilbesluit is in de ogen van zijn organisatie incompleet omdat de twee dammen schade toebrengen aan de recreatievaart, de visstand, de horeca en de markt in de binnenstad. Rijnland was in 2010 een van de initiatiefnemers van het project Intieme Vaarroute omdat de daarvoor benodigde maatregelen onder meer bijdroegen aan verhoging van de waterkwaliteit, maar ook die route kan niet meer worden gevaren. Een ander bezwaar is dat de boezem niet meer in verbinding staat met andere wateren. Hij vraagt daarom	

	VERSLAG	ACTIE
	om voorzieningen aan te brengen in de dammen aan te brengen voor recreatievaart en vispasseerbaarheid, in de vorm van zelfbedienbare klepsluisjes. In de KRW staat, ondermeer dat het schap bij afsluiting van een watergang verplicht is maatregelen te treffen om het aquatisch milieu in stand te houden. De heer Schilperoort spreekt in namens de Goudse wateralliantie en brengt in herinnering dat de gemeenteraad van Gouda vorige week heeft besloten om in de binnenstad een compartiment aan te brengen die het schap in staat stelt om het waterpeil 25 centimeter te verlagen. Een polder in een historische binnenstad is nog nooit eerder vertoond. Het college verzoekt de VV daarmee in te stemmen. In de bijgeleverde motivatie staat een aantal belangrijke risico's niet omschreven. De beoogde verlaging zal schade toebrengen aan panden, kades en bruggen en er zullen claims bij Rijnland worden ingediend om die te verhalen. Deze bedragen zijn niet meegenomen in de berekening van het maatschappelijk rendement. De grote peilverlaging zal in het compartiment de bodemdaling versnellen De hoogteverschillen zullen daardoor toenemen, wat niet past bij het uitgangspunt dat de maatregelen de bodemdaling moeten vertragen. Er bestaat daarnaast risico op vertraging van de uitvoering: er zijn diverse participanten die zich onvoldoende betrokken voelen in het participatietraject, er kunnen bezwaren worden gemaakt tegen uitvoeringsvergunningen en werken in de historische binnenstad is complex. De keus voor compartimentering vraagt om een extra inspanning op het gebied van beheer en onderhoud. In het KBB staat dat ook daar risico's aan verbonden zijn. Toch maakt de raad van de gemeente, mede vanwege de urgentie, nu al deze keus. Er wordt gesteld dat de risico's afdoende worden beheerst door monitoring: dat is onjuist, want de monitoring is gericht op het vaststellen van schade. In de besluitnota wordt geen aandacht besteed aan het alternatief, dat inhoudt dat in de hele stadsboezem het peil met 10 centimeter wordt verlaagd. Dat leidt tot snellere verlichting van de wateroverlast, is goedkoper, is eenvoudiger te beheren en te onderhouden, brengt minder risico op schades met zich mee en is goed voor de gehele binnenstad. De kans op juridische procedures is bij deze eenvoudiger ingreep ook kleiner. Om al deze redenen acht de Goudse wateralliantie het onverantwoord om te kiezen voor compartimentering. Hij roept Rijnland op om te kiezen voor het alternatief. In aanvulling daarop kan het onderzoek naar de voor- en nadelen van compartimentering worden gecompleteerd. De heer Van der Linden is binnenstadbewoner en gepensioneerd waterbouwkundig civiel ingenieur. Gouda is te zwaar voor de ondergrond en de dikke veenlagen zijn de voornaamste oorzaak. Sinds een paar eeuwen is ophoging geen optie meer omdat het stadsgezicht bewaard moet blijven. De dikte van de ophooglagen varieert van 2,5 tot 5,5 meter. Tot omstreeks 1900 leverde een peilverlaging nauwelijks problemen op omdat alle huizen op staal of kleefpalen staan. Daarna werden de gebouwen zwaarder en de palen langer. Een onbekend aantal huizen, onder andere in het Regentesseplantsoen, is op palen gebouwd die tot aan de draagkrachtige grond reiken en deze dalen daarom niet mee met het maaiveld. Het gebied rond de Turfmarkt ligt het diepst en daalt het snelst. Om natte voeten te voorkomen verlaagde men in het verleden periodiek het peil in de hele stadsboezem. In de hogere delen zakken bodem en huizen 'op kleef' veel minder snel. Als die meegaan in een algemene verlaging van het peil, ontstaat ook daar het risico op paalrot. Het peil verlagen in de hele boezem lost niets op. De zakking zet door en over enkele decennia komt de stad voor hetzelfde dilemma te staan, met nog meer kans op houtrot van huizen die op stuitpalen staan. De grondwaterstand in alleen de laagste delen van de binnenstad aanpassen is daarom de beste oplossing. Langer wachten is onverantwoordelijk, gezien het grote risico op grootschalige paalrot. Door een algehele of gedeeltelijke verlaging is er geen risico op schade aan panden, kademuren of historisch stadsgezicht. Reeds lang bestaande schades worden niet versterkt en er ontstaan geen nieuwe schademechanismen. Een techniek om de bodem te fixeren en tegelijkertijd de binnenstad te ontzien bestaat nog niet. De bestaande methodes zijn, in combinatie met de tot op grote diepte slappe ondergrond, te riskant. Er zijn geen methodes bekend om veen te veranderen in een onsamendrukbare grondsoort en experts verwachten niet dat die de komende decennia worden ontwikkeld. Het is pas echt onverantwoordelijk om een	

	VERSLAG	ACTIE
	algehele peilverlaging door te voeren en erop te rekenen dat dat wel zal gebeuren. Er zullen hoe dan ook gedupeerden zijn. Hij wenst de VV veel wijsheid bij haar besluit. De heer Stuurman weet dat in Gouda een motie over een onderzoek naar de doorvaarbaarheid is aangenomen. Is dat punt daarmee niet al belegd? Kan de heer Schilperoort dieper ingaan op de twee varianten? In de voorkeuren voor de ene of de andere variant lijkt iedereen een beetje gelijk te hebben. De heer Stolk vraagt welke variant de voorkeur de heer Van der Linden heeft. De voorzitter stelt vast dat de heer Smelt de vergadering heeft verlaten. De heer Schilperoort wil niet alle elementen herhalen die in de gevoerde discussies zijn aangevoerd. Het alternatief is een simpele maatregel en leidt tot een snelle verlaging van de overlast. Bij compartimentering duurt dat minimaal 6 jaar. Het alternatief leidt tot een vermindering van de overlast in de hele binnenstad. Bij compartimentering blijft overlast bestaan voor ongeveer 700 huizen op staal. Er zijn schattingen gemaakt over de risico's op paalrot. Zonder KBB gaat het om een bedrag van € 63 miljoen, mét KBB komt daar tussen de € 1 miljoen en € 2 miljoen bij en het verschil tussen de twee alternatieven is gering. Het risico van water op straat wordt in beide varianten in ongeveer gelijke mate verkleind. Een belangrijk verschil is wel het risico op schades aan kades, bruggen en infrastructuur. Uit eigen onderzoek blijkt dat een deel van de kades aan beide zijden en de fundering van de St. Antheunisbrug zijn gefundeerd op palen van 16 meter en dat de koppen daarvan al bij 20 centimeter verlaging droog komen te staan. De heer Van der Linden deelt mee dat hij kiest voor compartimentering. De hogere delen van de stad zakken langzamer omdat de grond daar veel meer is opgehoogd en daarom moet er, zo niet nu dan wel in de toekomst, een onderscheid worden aangebracht tussen de snel en langzaam zakkende delen. De heer Keet spreekt in over het peilbesluit Noord-Hoflandschepolder. Hij heeft kennis genomen van de toelichting op dat peilbesluit en las met verbazing dat in deze polder 'geen sprake is van meetbare bodendaling'. Hij deelt mee dat hij 25 jaar geleden een terras aantrof onder zijn huidige terras - de vorige bewoners hadden daar kennelijk gewoon zand overheen gestort. Verder heeft hij zijn tuin een paar jaar geleden met meer dan 10 centimeter moeten ophogen. Hoe kon een zo duidelijk fenomeen aan de aandacht van Rijnland ontsnappen? Komt dat vaker voor, en wat zijn daarvan de gevolgen? Naar aanleiding van zijn zienswijze en een daaropvolgend bezoek van deskundigen van Rijnland is de tekst van het peilbesluit aangepast. Het lijkt hem riskant dat 'informatie over gebiedsbrede bodemdaling in stedelijk gebied afwezig is'. Er wordt steeds meer landelijk gebied bebouwd. Hij raadt aan die kennis te verstevigen. De heer Stuurman vraagt of de aanpassing van het peilbesluit naar aanleiding van de ingediende zienswijze voor de heer Keet voldoende is. De heer Keet bevestigt dat; het gaat hem erom dat dit mogelijk elders ook kan gebeuren. De heer De Vries bedankt de heer Keet voor zijn oplettendheid en waardevolle inbreng. Dit is niet de eerste keer dat peilbesluiten worden aangevuld op basis van informatie van bewoners. Peilbesluiten zouden nog zorgvuldiger moeten worden voorbereid.	
3.	**Notulen van de commissievergadering VW&W d.d. 9 september 2020** *Het verslag wordt ongewijzigd vastgesteld. De voorzitter merkt op dat er geen lijst van toezeggingen is opgesteld omdat die niet zijn gedaan.*	
4.	**Mededelingen – Mondeling**	

	VERSLAG	ACTIE
	De voorzitter deelt mee dat de door haar voorgestelde interne evaluatie niet is geagendeerd omdat de agenda al zo vol is. Voorts overweegt zij overleg met de andere twee commissies over een gelijktijdig proces daar.	
5.	**VV-BESLUITVORMINGSNOTA'S**	
5.a.	**Najaarsburap 2020** De heer Van Venetië is verheugd dat de tien highlights zijn opgenomen. Negen van de tien staan op groen, maar daarbij dient te worden bedacht dat dat de activiteiten nog moeten worden bedacht en uitgevoerd. De heer Stolk begrijpt uit de toelichting dat de ene oranje highlight het gevolg is van het vertrek van één medewerker. Hoe robuust is de personele inzet? Hoe kan dit gevolg worden voorkomen? Wat valt er onder 'baggeren overig water'? Wat zijn de consequenties van deze vertraging? Hij heeft gezocht naar een overzicht van begroting en saldo's van exploitaties. Betekent de opmerking dat dat per saldo € 1 miljoen tegenvalt dat Rijnland zonder ingrijpen een tekort zal hebben ter hoogte van dat bedrag? Hij vraagt om eenzelfde presentatie als van het overzicht van de investeringskredieten. De heer Kastelein onderschrijft de woorden van de heer Van Venetië. De vraag of voor de exploitatie een soortgelijk overzicht kan worden opgesteld als voor de investeringsprojecten neemt hij mee. Mevrouw Van Steensel licht toe dat onder 'overig water' alle niet-primaire wateren vallen, en die liggen onder andere in steden. Grondeigenaren zijn gehouden hun eigen water te baggeren en de oevers te onderhouden. In de buitengebieden loopt dat prima; in de steden zijn er veel meer particuliere eigenaars en het is veel lastiger om daar te handhaven. Rijnland is daarom doende met een pilot – dat is het highlight – waarin een andere aanpak wordt onderzocht. Bij die pilot is nu één cruciaal persoon vertrokken en het opvangen daarvan duurt even. De vertraging doet zich alleen binnen de pilot voor en heeft geen ernstige gevolgen. *De voorzitter concludeert dat de commissie adviseert het voorstel als hamerpunt voor de VV te agenderen.* *De toezegging is gedaan om na te gaan of exploitatiekosten ook in een overzicht in beeld te brengen zijn.*	
5.b.	**Meerjarenperspectief 2021-2024 / Programmabegroting 2021** De heer Pardaan vraagt of de piekberging in de Haarlemmermeer ook zou kunnen worden ingezet als wateropslag voor droge tijden. De heer Van der Plas vraagt hoever Rijnland is gevorderd in de omslag van correctief naar preventief onderhoud. Welk deel staat voor volgend jaar gepland? In 2021 wordt 125 kilometer watergang op diepte gebracht. Hoelang duurt het voordat dat opnieuw moet gebeuren? Komt het voor dat dat eerder moet gebeuren dan was voorzien? De monitoring op waterkwaliteit kost € 4,5 miljoen. Wat wordt er gemonitord, ten behoeve van wie? Hij zou die kosten willen verlagen en de vrijkomende middelen benutten voor het primaire proces. De heer Van Venetië ziet met tevredenheid dat bij een groot aantal meetpunten de scores op fosfaat en stikstof afnemen. Bij een beperkt aantal meetpunten is sprake van een verslechtering, en de vraag is wat de oorzaak daarvan is. Komt dat door daar aanwezige awzi's, of door diffuse lozingen? Die kennis is nodig om de waterkwaliteit ook daar te kunnen verbeteren. De heer Stolk waardeert het dat doelen en indicatoren in een handzaam overzicht bij elkaar zijn gebracht. Daarin zijn termijndoelen benoemd, maar hij heeft er ook behoefte aan dat wordt omschreven waar Rijnland nu staat, om inzicht te hebben in welke afstand nog moet worden overbrugd. De heer De Vries leest in de besluitnota zowel dat de VV het besluit moet vaststellen en, in de tweede	

	alinea, dat in relatie daarmee het college moet worden geautoriseerd. Houdt het eerste besluit het tweede al niet in? De heer Kastelein deelt mee dat het in de praktijk lastig is om precies te benoemen hoever Rijnland is gevorderd in de omslag van correctief naar preventief onderhoud. De intentie is om de VV daar in het voorjaar inzicht in te geven. In het voorjaar worden resultaten gepresenteerd; hij zal nagaan in hoeverre in de begroting kwantitatieve resultaten kunnen worden geïntegreerd, wat dan invloed heeft op de plannen voor het volgende jaar. Voor een duidelijk antwoord op de vraag van de heer De Vries zal hij juristen raadplegen; die zeggen ook dat deze dubbelslag moet worden opgenomen. Hij zal er zorg voor dragen dat deze vraag voor de VV is beantwoord. De heer Langeslag antwoordt dat de piekberging in de Haarlemmermeer niet tevens als waterreservoir kan worden benut: formeel-juridisch niet omdat het die bestemming niet heeft, praktisch niet omdat er geen water kan worden geborgen als de berging al met water is gevuld. Er worden wel andere mogelijkheden onderzocht om meer water op voorraad te houden. Hoelang baggeren effectief is, hangt sterk af van het water en de omgeving. Veengrond produceert meer bagger dan kleigrond en als er bomen in de buurt staan vult het water zich met bladeren. Opgedane ervaringen worden benut voor het verbeteren van de planning. De heer Von Faber licht toe dat Rijnland de waterkwaliteit monitort op grond van de KRW, watergebiedsplannen, omdat erin wordt gezwommen, om de output van de eigen awzi's te controleren, om de opkomst van nieuwe stoffen te detecteren of naar aanleiding van calamiteiten. Oorzaken van hogere concentraties kunnen velerlei zijn: uitspoelen, historisch geladen gronden, drogere zomers of natuurlijke oorzaken – bijvoorbeeld als er ergens een vogelkolonie neerstrijkt. *De voorzitter stelt vast dat de commissie adviseert het voorstel als hamerpunt voor de VV te agenderen. De toezegging is gedaan om bij de begroting ook de stand van zaken in realisatie van doelen weer te geven.* De heer Stolk gaat ervan uit dat de gevraagde gegevens beschikbaar zijn en daarom eenvoudig kunnen worden opgenomen. Hij vraagt niet om een arbeidsintensieve nieuwe procedure in het leven te roepen.	
5.c.	**Kredietvoorstellen bij de Programmabegroting 2021** De heer Blom vraagt wanneer de luchtmenginstallatie in het Haarlemmermeerse Bos in gebruik wordt genomen. De heer Stolk is tevreden dat een aantal voorstellen, conform afspraak, gezamenlijk wordt aangeboden. De heer Von Faber deelt mee dat de installatie in het tweede kwartaal van 2021 in gebruik wordt genomen. *De voorzitter stelt vast dat de commissie adviseert het voorstel als hamerpunt voor de VV te agenderen.*	
5.d	**Vaststelling Kaderplan Bodemdaling Binnenstad en peilbesluit stadsboezem - publiciteit en nadeelcompensatie** De heer Van der Poel hoort dat de meningen behoorlijk verdeeld zijn. Is het algemene beeld dat er draagvlak is voor het voorgestelde besluit? In de stukken is sprake van een compensatieregeling. Is Rijnland aansprakelijk voor die kosten? Zo niet, wie dan wel? Als het peil wordt verlaagd, verdwijnt voor velen de wateroverlast: zouden diezelfde inwoners anderen dan aansprakelijk stellen voor paalrot? De heer Van der Plas vraagt wanneer in de nadeelcompensatie een verhouding tussen gemeente en Rijnland wordt vastgelegd. Hij gaat ervan uit dat het college ingaat op de eerdere inbreng van de insprekers. De heer Pardaan deelt mee dat zijn fractie instemt met het voorliggende voorstel. Het is duidelijk dat er	

iets moet gebeuren. Zijn fractie vertrouwt op het oordeel van de technici van Rijnland en van Gouda.
Er zijn juristen geraadpleegd over het aspect nadeelcompensatie. Hij vraagt aandacht te besteden aan de mogelijkheid dat de juridisch adviseur van Rijnland geen gelijk mocht hebben en er toch een verplichting tot uitkering ontstaat. Welk aandeel zullen gemeente en schap dan moeten bijdragen? Om wat voor bedragen gaat het dan?

De heer Stuurman is verbaasd over de inbreng van het watersportverbond omdat uit de besluitvorming in Gouda blijkt dat er een motie is aangenomen over het onderzoeken van de doorvaarbaarheid van de dammen. Hoe ligt dat nu? Zou Rijnland hieraan moeten meebetalen?
Zijn indruk is dat in Gouda in de besluitvorming veel aspecten vooruit zijn geschoven omdat veel kennis nog moet worden verworven. Het onderzoek naar de effecten voor de infrastructuur wordt pas in december verwacht en de nadeelcompensatie over zes maanden. Dat zijn risico's.
Rijnland neemt het peilbesluit, niet de gemeente, en dus is Rijnland zijns inziens aansprakelijk voor de gevolgen. Een deel van de infrastructuur, waaronder de kades, staat op palen: is het mogelijk dat de gemeente claims bij Rijnland neer zal leggen?
Het is een sprong in het diepe.
Niet alle partijen zijn het met elkaar eens: de portefeuillehouder berichtte dat in een geval is besloten tot 'agree to disagree'.
Dat er wordt gemonitord is geen veiligheidslijn. Nergens staat wat grenswaarden van indicatoren zijn en het is dus niet duidelijk wie er wanneer ingrijpt.
In het besluit staat dat in 2024 de eerste 5 centimeter wordt verlaagd en tot die datum moet er nog heel veel worden uitgezocht. Wat is de reden dat Rijnland dat besluit nu moet nemen?

De heer Stolk hoorde dat wordt voorgesteld om een voor vis en recreatievaart passeerbare voorziening te creëren. Is dat technisch mogelijk? Wat is de opvatting van Rijnland? Wat zijn de kosten?
Besluitpunt 3 gaat over het verkennen van de nadeelcompensatie. Dat de overheid de mogelijkheden voor compensatie van schade voor burgers beziet is prima, maar tegelijkertijd gaat het ook om geld. Heeft Rijnland beelden van de omvang? Wat zijn de financiële kaders? Wat zijn de mogelijke consequenties voor andere peilbesluiten die Rijnland neemt?
Er staat expliciet dat Rijnland en Gouda niet verplicht zijn tot compensatie, maar die uitspraak zou door een rechter terzijde kunnen worden geschoven. Hou houdbaar is deze uitspraak?
Er wordt een monitoringsplan opgesteld. Wat zijn de bijbehorende bijsturingsmogelijkheden als mocht blijken dat ongewenste effecten optreden?

De heer Ten Cate vraagt aandacht voor het aspect nadeelcompensatie en neemt aan dat deze vergadering de leiding krijgt in de besluitvorming. (Aldus opgetekend bij een slecht verstaanbare inbreng door storing op de lijn).

De heer De Vries zegt dat in Gouda sprake is van het kiezen van de minst slechte oplossing.
Hij vraagt welke juridische acties mogelijk zijn na het nemen van het besluit door partijen die zich daar niet in kunnen vinden.

De heer Langeslag wijst erop dat het nemen van dit eerste besluit noodzakelijk is om besluiten over vervolgtrajecten te kunnen nemen. Omdat het peilbesluit gevolgen heeft voor de riolering, moet de gemeente inzicht hebben in de mate waarin het grondwaterpeil zou kunnen dalen. Het college stelt gemotiveerd voor om 25 centimeter daling van het oppervlaktewaterpeil aan te houden en daar kan de gemeente zich dan weer naar richten.
Er is afgesproken om juridisch advies over nadeelcompensatie in te winnen om te voorkomen dat te hoge verwachtingen worden gewekt. Dat advies kan worden ingezien en is gebaseerd op vele rechterlijke uitspraken op dit gebied. De uitkomst is dat het schap en de gemeente niet aansprakelijk zijn en er onverstandig aan zouden doen om die te aanvaarden. Het staat iedereen uiteraard vrij om de gang naar de rechter te maken, maar de jurisprudentie valt in het voordeel van Rijnland en gemeente uit.
Er zijn partijen die kans lopen op schade door paalrot en er wordt over gedacht om die op basis van coulance te compenseren. Of dat zal gebeuren en in welke vorm dat dan zal plaatsvinden – ook om te voorkomen dat precedenten worden geschapen – is nog niet bepaald. Dit kan pas worden gedaan nadat het eerste besluit is genomen; een voorstel op dat punt zal eerst aan de VV worden voorgelegd. Op dat moment is pas duidelijk hoe hoog dat bedrag uitvalt en zal een verdeling tussen gemeente en het schap

worden voorgesteld. Rijnland is niet de enige die dat zou moeten opbrengen omdat ook de riolering onderdeel van het hele pakket uitmaakt.
De gemeenteraad heeft het voorstel met 20 stemmen voor en 8 stemmen tegen aangenomen. Er is ruim en veelvuldig gelegenheid gegeven om in te spreken en de politieke partijen hebben een zorgvuldige afweging gemaakt. Er zijn partijen met een andere opvatting, dus het draagvlak is niet 100%. Een belangrijke reden daarvoor is dat degenen die net buiten het kerngebied wonen zich zorgen maken over de gevolgen van het verlagen van het peil aan de andere kant van de weg of de sloot. De meting daarvan is in het monitorprogramma opgenomen.
Kennis van de uitvoering van de funderingen is belangrijk en de informatie daarover moet worden aangevuld. De kaart hiervan moet binnen het kerngebied en het direct omliggende buitengebied op orde worden gebracht.
Er is in Gouda een motie aangenomen over de doorvaarbaarheid en vispasseerbaarheid. Op dit moment zijn alleen dammen voorzien; er zullen wel maatregelen zullen worden getroffen voor het eventueel overzetten van vis en de visveiligheid in de gemalen. Volgens de ecologen is het overigens geen visrijk gebied.
Voor het werk van Rijnland is doorvaarbaarheid geen voorwaarde en daarom is het aan de gemeente om dat al dan niet te regelen en te betalen. De kosten komen neer op ongeveer € 1 miljoen per doorvaarbare stuw.
De wateralliantie, waarin veel deskundigheid vertegenwoordigd is, heeft besloten haar medewerking aan deze aanpak op te schorten. Omdat dit een belangrijke partij is hebben de wethouder en Rijnland met vertegenwoordigers gesproken en hebben zij aan hen gevraagd om in het vervolgtraject mee te blijven denken. De uitkomst is dat partijen 'het eens zijn dat zij het oneens zijn' maar er wel samen de schouders onder zetten om tot een goed resultaat te komen. Er is bijvoorbeeld gevraagd om mee te denken over het monitoringsprogramma en over de mogelijkheden die er zijn om bij te sturen op basis van de uitkomsten van die monitoring.
Een bijsturingsmogelijkheid is erin gelegen dat het peil in stappen van 5 centimeter wordt verlaagd. Na iedere stap worden de effecten nagegaan, op funderingen van kades, bruggen en huizen. Ook zou door die stapsgewijze aanpak het groen in de stad de kans moeten krijgen om zich aan te passen.
In het centrumgebied is veel steun aanwezig voor deze aanpak omdat de bewoners daar de meeste overlast ervaren. Het water in de gracht staat ongeveer op straatniveau en bij de eerste bui loopt het water de huizen in. Grond- en rioolwater dringt via de kruipruimtes huizen binnen. Er zijn gezondheidsrisico's aanwezig door optrekkend vocht en schimmels. De nood is hoog.

De heer De Vries vraagt of wordt verwacht of mogelijk zelfs al is aangekondigd dat tegenstanders van deze keus juridische procedures zullen starten.

De heer Stuurman vraagt waarom nu al zulke gedetailleerde besluiten worden genomen over een proces met zoveel onzekerheden dat tot 2030 zal duren. Hij suggereert om steeds opnieuw aan de hand van opgedane ervaringen de voortgang te bepalen.

De heer Van der Poel deelt de opvatting dat het aanbrengen van stuwen voor rekening en verantwoording van de gemeente komt. Is die ook verantwoordelijk voor het onderhoud?

De heer Langeslag heeft nog geen enkele partij horen aankondigen dat die het besluit bij de rechter zal aanvechten, of daar nadeelcompensatie zullen eisen. Die optie staat altijd open. Er is naar gestreefd om dat zoveel mogelijk te voorkomen door het traject uitvoerig en met alle betrokkenen te doorlopen.
Het is geen sprong in het diepe. De MKBA is uitvoerig en er is zorgvuldig bekeken naar de verdeling van de typen funderingen. Wel is het zaak om zorgvuldig na te gaan of het proces verloopt zoals van tevoren is voorzien en om, als zich verrassingen voordoen, daarop te acteren. Hij heeft erop gewezen dat nu het besluit over 25 centimeter verlaging moet worden genomen omdat de gemeente daarop vaart voor wat betreft de aanpassing van het rioolstelsel. De stapsgewijze aanpak leidt ertoe dat de gevolgen steeds goed in kaart kunnen worden gebracht en dat de invoering zo nodig kan worden bijgesteld. De uitkomst van de monitoring is nu nog een glazen bol.

De heer Stuurman hoort de portefeuillehouder zowel zeggen dat het geen sprong in het diepe is als dat het een glazen bol is. Verder zegt hij dat in stapjes te werk wordt gegaan gaan en daarbij de mogelijkheid wordt opengelaten dat de uitvoering op basis van monitoringsgegevens wordt aangepast. Houdt dat in dat

	er een stap terug kan worden gezet? Wat is de bestuurlijke knop? De voorzitter suggereert het antwoord in een nota van toelichting op te nemen. Welke sturingsmogelijkheden er zijn is bestuurlijk van belang. De heer De Vries vraagt of de stelling van de wateralliantie juist is dat kunstwerken en kademuren niet zijn meegenomen in de risicobeoordeling. De heer Langeslag zegt dat kunstwerken en kademuren wel zijn meegenomen in de risicobeoordeling, net als de fundering van de panden. Al met al dus zeker geen sprong in het diepe. Voor welke bestuurlijke ingrepen wordt gekozen is afhankelijk van de uitkomsten van de monitoring. De criteria voor de monitoring worden de komende maanden opgesteld en daarbij zal worden bezien wat, als die worden overschreden, de mogelijkheden in bestuurlijke keuzes zijn. Hij kan daarover niet op korte termijn een notitie toezeggen. De onderhoudsplicht van de stuwen is een bespreekpunt tussen schap en gemeente als besloten wordt die aan te leggen. *De voorzitter concludeert dat de commissie adviseert het voorstel als bespreekpunt voor de VV te agenderen.*	
5.e	**Nota bemalingsbeleid** De heer De Vries vraagt of er zicht op is dat de normen die provincie oplegt worden geactualiseerd en of er nieuwe rekenmethodieken voor de bemalingen zijn. De heer Van Venetië raadt aan kennis te nemen van het webinar, twee dagen voor de komende VV, waar door het KNMI de tussenstand zal worden gemeld van het bijstellen van de klimaatscenario's. De aanwijzingen dat het klimaat verandert zijn sterk en dat betekent dat de hoeveelheden neerslag toenemen en de zeespiegel zal stijgen. Dat kan zijn weerslag hebben op de normering. In de besluitnota staat dat naast het pompen ook het bergen en het omgaan met de wateroverlast van belang zijn. Heeft Rijnland al meer bergingslocaties op het oog? Komt er een communicatiestrategie over het omgaan met acceptatie van wateroverlast? Hij is het eens met de verdringingsreeks voor tijdelijke pompinstallaties. De heer Stolk leest onder de risico's dat de gemeenten zich onvoldoende gehoord kunnen voelen en dat een beheersmaatregel is dat er op zienswijzen kan worden gereageerd. Hoe zijn de gemeenten aan de voorkant meegenomen? Hillegom heeft een zienswijze ingediend met vragen over droge voeten. Het antwoord bevat de omschrijvingen 'als situaties zich onverhoopt voor mogen doen' en 'inspanningsverplichting om schade zoveel mogelijk te beperken'. De vraag van Hillegom is echter wat Rijnland eraan doet om dergelijke situaties te voorkomen. De heer Langeslag heeft geen weet van voornemens van de provincie om normen aan te passen; er is tijdens het opstellen van dit document wel met de provincie overlegd. Hij zal navraag doen of en op welke termijn de provincie wijziging overweegt en de VV via een tkn-memo informeren. De aanpassing van de klimaatscenario's zou daar een aanleiding voor kunnen zijn. Rijnland beschikt over twee piekbergingen en heeft twee overlooplocaties aangewezen. In Boskoop wordt gezocht naar additionele locaties. Om de inzet van tpi's te bepalen is een verdringingsreeks opgesteld. Het gebouwde gebied geniet de hoogste beschermingsgraad. Er is overlegd met de gemeente Hillegom. Het college vermoedt dat de gemeente onvoldoende inzicht heeft in de betekenis van deze nota en heeft daarom aangeboden een nadere toelichting te verzorgen. De inzet is ook om op basis van peilontwikkelingen en weersverwachtingen tpi's in zekere mate preventief in te zetten, om schade zoveel als mogelijk te voorkomen. Er hebben consultaties plaatsgevonden, maar hij denkt niet dat met alle gemeenten op voorhand is gesproken. De terinzagelegging biedt dan de gemeenten die eerder niet actief betrokken waren de gelegenheid hun opvatting kenbaar te maken en antwoord op vragen te krijgen. *De voorzitter stelt vast dat de commissie de VV adviseert het voorstel als hamerstuk te agenderen.*	

	Er is toegezegd om in een tkn-memo mee te delen of de provincie voornemens is normen aan te passen.	
5.f	**Nota peilbeheer** De heer Van Venetië reserveert zijn kritische opmerkingen voor het aankomende BOB-traject. Zijn procedurele vraag is of het verstandig is om, in afwachting van de uitkomst van dat traject, vaststelling van de nota uit te stellen. Dit beleid wordt eens in de vijf jaar vastgesteld: als tot vastlegging wordt besloten, wil zijn fractie afspreken dat die op korte termijn kan worden bijgesteld. De heer Van der Kaap vindt nog veel te weinig het principe terug functie volgt peil. Het landgebruik is nog te vaak leidend voor het peilbesluit. De heer Stuurman heeft de portefeuillehouder op 10 juni horen zeggen dat het college de inbreng goed zou wegen en dat het een nota van toelichting zou verzorgen. Die toelichting houdt niet meer in dan dat in de risicoparagraaf staat dat Rijnland de wet toepast. Is de discussie daarmee wat het college betreft beëindigd? De heer Van der Poel deelt mee dat zijn fractie met de voorliggende nota in kan stemmen omdat er voldoende ruimte aanwezig is om eventueel bij te kunnen sturen. De heer Van der Plas sluit zich daarbij aan. De heer Stolk deelt mee dat zijn fractie de teleurstelling van de heer Stuurman deelt. In de commissie is nadrukkelijk gevraagd om breder te kijken naar de maatschappelijke ontwikkelingen. Door zich uitsluitend te beroepen op de uitvoering van de wettelijke taak neemt Rijnland geen maatschappelijke positie in. Dat sluit niet aan op wat naar zijn mening in het voorwoord van de begroting staat: "We nemen met vernieuwde urgentie positie in op dossiers als circulaire economie, bodemdaling, biodiversiteit en grootschalige woningbouw". Er worden in de nota enkele woorden aan een mogelijk andere omgang gewijd maar er wordt geen enkel criterium benoemd. Het blijft dan bij incidenten. De heer De Vries vraagt de voorbesprekingen te bezoeken. Alle aspecten worden met betrokkenen besproken en daarom bestrijdt hij dat er eenzijdig wordt gekeken. Er zou wel kunnen worden nagegaan of er binnen peilbesluiten meer ruimte kan worden geschapen voor maatwerk, bijvoorbeeld om meer kansen voor biodiversiteit te bieden. De heer Stolk streeft niet naar beslissingen per peilbesluit. Hij vraagt om bovenliggende kaders, om te voorkomen dat steeds, per peilbesluit, ad-hoc-afwegingen moeten worden gemaakt. Het is niet zijn rol om als VV-lid voorbesprekingen bij te wonen. De heer Langeslag herinnert eraan dat is gediscussieerd over de vraag of de nota eerst inhoudelijk zou worden behandeld en dan ter visie zou worden gelegd of dat de omgekeerde volgorde zou worden aangehouden. De nota is eerst ter visie gelegd, wat betekent dat aanpassingen op basis van zienswijzen mogelijk zijn. Het zou oneigenlijk zijn als het college nu nog andere wijzigingen zou doorvoeren. Op het gebied van bodemdaling wordt een traject met VV en college doorlopen. Het college heeft gezegd dat de nota wordt aangepast als dat op basis van deze of andere ontwikkelingen noodzakelijk is. De termijn van vijf jaar is genoemd omdat voorgaande nota's heel lang niet zijn aangepast. De wet schept kaders voor het werk van Rijnland en biedt zekerheid aan ingelanden. In de nota staat ook dat Rijnland in toenemende mate gedwongen wordt om maatwerk te leveren. De nota bevat algemene kaders; het peilbesluit is een resultaat van afwegingen en daarin zullen waar dat mogelijk en verantwoord is onderwerpen als verzilting, bodemdaling en grondgebruik worden betrokken. De ervaring leert dat dat in toenemende mate per peilbesluit moet gebeuren. Algemene kaders kunnen beperkend zijn voor het leveren van maatwerk. De beslissing of de nota nu wordt vastgesteld is aan de VV. De uitkomsten van discussies, bijvoorbeeld over bodemdaling en 'functie volgt peil' kunnen leiden tot aanpassing. Zijn voorkeur gaat uit naar vaststellen omdat dat intern en extern duidelijkheid schept. De heer Von Faber meldt dat het mevrouw Dewkalie door aanhoudende technische problemen niet lukt om haar bijdrage te leveren.	

	De voorzitter stelt vast dat de commissie de VV adviseert het voorstel als bespreekstuk te agenderen.	
5.h	**Vaststellen peilbesluit Noord-Hoflandschepolder** De heer Blom las dat het peil de dag na de bekendmaking wordt ingesteld. Is dat niet al eerder bekend? De heer Van der Poel ziet dat de doorlooptijd tot de vaststelling erg lang is. Is dat een nieuwe standaard? De heer Stuurman vraagt in te gaan op de inbreng van de inspreker. Inwoners weten vaak meer dan Rijnland. Het lijkt hem aangewezen om die kennis zo goed mogelijk te benutten. De heer Von Faber deelt mee dat is vastgelegd dat het peil de dag na bekendmaking wordt ingesteld. De gemiddelde doorlooptijd van peilbesluiten is korter. Op detailniveau is input van bewoners zeker van belang. In de beantwoording staat in paragraaf 3.2.2. dat Rijnland zich baseert op eigen bronnen (qua bodemdaling); omdat die in het stedelijk gebied niet zo voorhanden zijn wordt daarvoor een centraal register geraadpleegd. Gezien de bouwopgave is het zeker verstandig om bij peilbesluiten nog beter te meten. Dit peilbesluit is naar aanleiding van de melding in de zienswijze goed aangepast. *De voorzitter stelt vast dat de commissie de VV adviseert het voorstel als hamerstuk te agenderen.*	
5.i	**Vaststellen peilbesluit Zemelpolder** *De voorzitter stelt vast dat de commissie de VV zonder bespreking adviseert het voorstel als hamerstuk te agenderen.*	
5.j	**Vaststellen peilbesluiten Lissebroekpolder-Rooversbroekpolder** De heer Van der Poel deelt mee dat zijn fractie instemt met het besluit. Er heeft stevig mailverkeer plaatsgevonden met een ingeland over het zetten van een stuw. Ziet deze persoon Rijnland nog steeds als een betrouwbare partner? De heer Blom las dat een bepaald voorstel een positief effect op de bodemdaling heeft. Dat is mogelijk een ongelukkige formulering. De heer Von Faber heeft nagevraagd of de oplossing de ingeland tevreden stelde en het antwoord daarop was ja. Hij heeft niet gevraagd of die Rijnland nog als betrouwbare partner ziet, zal dat alsnog doen en zal de heer Van der Poel informeren over het antwoord. Bedoeld wordt dat het voorstel bodemdaling tegengaat. *De voorzitter stelt vast dat de commissie de VV adviseert het voorstel als hamerstuk te agenderen*	
5.k	**Biodiversiteit** De heer Von Faber deelt mee dat bij De Unie volgende week alle actieplannen worden ondertekend. Hij hoopt op een inhoudelijke discussie in deze commissie en hoopt aanvullende suggesties te kunnen noteren. De heer Van der Plas deelt mee dat zijn fractie het plan zeer waardeert, alsook het idee om van buiten naar binnen te werken. De schepping heeft best last door toedoen van de mens, dus aan de slag! De heer Van Venetië is tevreden dat er al zo veel acties staan gepland. Zijn aanvullingen zijn de volgende. Vijf sleutelsoorten aanwijzen is een goed plan, maar daarbij is het van belang de biotoopcondities vast te stellen om daaraan te kunnen werken. Een kaart opstellen helpt bij het bepalen van de plekken waar bepaalde doelen moeten worden gerealiseerd. Er wordt onderzoek gedaan naar de relatie tussen soortenrijkdom van kades en dijken en de stevigheid daarvan. Bestuurlijk is dit een speerpunt. Hij staat daarom voor dat het hiervoor bestemde budget expliciet wordt gemaakt.	

	De heer Van der Kaap kan dit keer meedelen dat zijn fractie erg tevreden is over een nota. Hij vraagt om er veel publiciteit aan te geven, naar andere waterschappen en naar gemeenten binnen Rijnland. Dit verdient navolging. De heer Stuurman waardeert het dat de acties veelal zijn ondergebracht binnen bestaande budgetten en het reguliere werk. Daarmee wordt het een streven voor iedereen. De borging in beleid moet nog worden verbeterd: hoe denkt het college dat aan te pakken? Hoe wordt de VV op de hoogte gehouden van de uitvoering? Zijn regelmatige updates voorzien? Op welke wijze wordt het halen van de doelen bijgehouden en gerapporteerd? Welke indicatoren worden er daarvoor vastgelegd? Mevrouw Dewkalie deelt mee dat haar fractie de nota waardeert. Zij heeft drie vragen. Waarom zit de otter niet bij de 'big five'? Het doel is om meer water in stedelijk gebied te realiseren. Zijn daar risico's aan verbonden, bijvoorbeeld omdat daarin tijgermuggen kunnen gedijen? Al tellend denkt haar fractie dat een budget van ongeveer € 120.000 nodig is. Zij stelt voor daar middelen voor in te zetten die dit jaar niet worden gebruikt. Is dat mogelijk? De heer Stolk deelt mee dat zijn fractie dit ziet als een goed, Rijnlandbreed actieplan. Communicatie is belangrijk; een twijfelpunt daarbij is dat niet alle gekozen diersoorten even aansprekend zijn voor het brede publiek. De heer Pardaan deelt mee dat er in zijn fractie brede waardering is voor het voorstel. Wel is zijn fractie van mening dat bevorderen van biodiversiteit gepaard moet gaan met de bestrijding van invasieve exoten. De heer Van der Poel heeft twee punten. Is het instellen van een kenniscentrum een verantwoordelijkheid van Rijnland? Zijn fractie staat voor dat in ieder geval andere waterschappen zich daarbij aansluiten. Zijn fractie en de sector willen graag worden meegenomen in initiatieven die worden genomen. Een deel van de sleutel ligt in het landelijk gebied. De heer Kastelein merkt op dat de veronderstelling dat er mogelijk middelen overblijven niet aansluit op de resultaten in de burap. In het actieplan staat dat de financiering voornamelijk plaatsvindt uit de bestaande projecten en programma's en er zijn geen indicaties dat dat niet mogelijk is. Dit wordt bij de midtermreview opnieuw bekeken. De heer Von Faber zal de waardering aan de medewerkers overbrengen. Hij neemt de suggesties over biotoopcondities en het opstellen van kaarten over, ook omdat resultaten met behulp daarvan kunnen worden gemeld. Het budget is beperkt; hij is het ermee eens dat het goed is dat het inzichtelijk wordt opgenomen. Dit actieplan wordt een bouwsteen in de WBP6. Borging zal plaatsvinden in kredietaanvragen, waar dat van toepassing is, onder een kop consequenties voor biodiversiteit. Het onderzoek van Naturalis kan als een nulmeting worden beschouwd. Er zullen zeker nieuwe data komen, maar hij moet nog nadenken over de vraag op welke wijze hij die met de VV zal delen. Wat betreft de indicatoren zou hij vooral aan willen haken bij de aquatische indicatoren die binnen de KRW worden gehanteerd en de metingen op de vaste terreinen van Rijnland. Bij de keus voor de 'big five' is ervan uitgegaan dat het herkenbare dieren moeten zijn die in het hele gebied van Rijnland (zouden kunnen) voorkomen en idealiter met een vertegenwoordiger uit elke soortengroep. De otter komt binnen Rijnland alleen in Reeuwijk en Nieuwkoop voor. Rijnland heeft een exotenbeleid. Nieuwe exoten dienen bestreden te worden; er zijn organisaties die nagaan waar zij voorkomen en die dan de bestrijding ter hand nemen, zeker als zij een direct gevaar voor de volksgezondheid opleveren. In dit document zou hij hooguit een verwijzing naar het exotenbeleid op willen nemen. Hij doet zijn uiterste best om met de landbouwsector op te trekken in dit beleid. Het kenniscentrum is alleen bedoeld voor intern gebruik door medewerkers van Rijnland. De oproep om kennis met andere waterschappen te delen is zinvol.	

	Mevrouw Dewkalie hoopt dat dit jaar toch een overschot ontstaat dat voor dit doel kan worden aangewend. Zij begrijpt wat de portefeuillehouder zegt over de achtergronden van de keuzes voor de big five. De heer Schols kan zich vinden in het voornemen om de middelen te vinden in lopende budgetten. Het moet geen hobbyisme worden: zijn fractie zal in de gaten houden dat aan dit doel niet teveel middelen worden besteed. Hij kan zich vinden in de uitleg over doel en functie van het kenniscentrum. De heer Von Faber zegt dat uit het actieplan blijkt dat het juist niet om hobbyisme gaat. De inzet is dat aandacht voor biodiversiteit, in brede zin en vanuit de professie, voor iedere medewerker een onlosmakelijk onderdeel is van het werk. De heer Kastelein hoort dat mevrouw Dewkalie rekent op een overschot in het laatste kwartaal. Hij wacht dat resultaat af. Hij wijst erop dat is afgesproken dat eventueel overblijvende middelen worden benut voor het verminderen van de schulden van Rijnland. *De voorzitter stelt vast dat de commissie de VV adviseert het voorstel als bespreekstuk te agenderen. Zij suggereert dat het college samenvat welke elementen het naar aanleiding van deze discussie aan het actieplan toevoegt.* De heer Von Faber doet de gevraagde toezegging.	
6.	**MEDEDELINGEN - Schriftelijk**	
6.a	**VV TKN-memo Citizen Science stand van zaken onderzoek** Mevrouw Dewkalie is tevreden is dat er veel kits zijn aangevraagd en teruggestuurd. Hoe kan dat aandeel worden verhoogd? Op welke wijze wil Rijnland de aangeleverde data benutten? De heer De Vries heeft de aangevraagde testkit nooit ontvangen. De heer Van Venetië suggereert om Citizen Science in te zetten voor de monitoring van de big five. De heer Schols vraagt wat de kosten van deze actie zijn. Als dit meerwaarde oplevert kan hij ermee akkoord gaan. De heer Von Faber achtte het relevant, mede gezien de gemengde gevoelens in de VV, om over de resultaten te rapporteren. Hij ziet de resultaten als bewijs dat Citizen Science een bruikbaar instrument is om waterbewustzijn te bevorderen en dat het data oplevert over plekken waar Rijnland zelf niet eenvoudig toegang toe heeft, zoals over baggeren overig water. De kosten zijn bij de start van het project vermeld. Hij hoort enthousiasme over deze aanpak en zal collega's erop wijzen als daar binnen hun portefeuille mogelijkheden voor zijn. De heer Stuurman leest dat een evaluatie voor de VV wordt voorbereid. Hij verwacht dat die voor een van de volgende vergaderingen wordt aangeboden en dan kan worden gesproken over kosten en baten. De heer Von Faber had uit de reacties die zojuist zijn gegeven opgemaakt dat het aanbieden niet noodzakelijk zou zijn. De heer Stuurman accepteert dat. Hij ontvangt de evaluatie wel graag ter bespreking omdat hij nog een aantal opmerkingen heeft, over de communicatie en de rol van Rijnland.	
6.b	**TKN memo Uitval pomp van gemaal IJmuiden** Geen opmerkingen.	
7.	**RONDVRAAG**	

8.	**Special: Presentatie LTAP waterveiligheid en watersysteem 4 november 2020** [Voor de bespreking van dit onderwerp zijn ook de leden van de commissie Waterveiligheid en Waterketen uitgenodigd.] De heer Langeslag licht toe dat de langere termijn asset planning (LTAP) in ontwikkeling is. Voor de commissie Waterveiligheid en Waterketen is eerder een presentatie verzorgd over de assets op dat gebied; dit keer gaat het over de veiligheid van de keringen en de watersystemen. Er zijn drie portefeuillehouders verantwoordelijk voor LTAP: mevrouw Fierens, mevrouw Van Steensel en hij. De presentatie, die bij de vergaderstukken is gevoegd, wordt verzorgd door de dames Van Keulen en Ubink. De heer Schols zag in een grafiek in het jaar 2029 een uitschieter in het blauw. Hoe moet hij die interpreteren? Mevrouw Dewkalie vraagt om een voorbeeld te geven van strategische keuzes in het baggeren. De heer Stuurman hoorde stellen 'de kaders van het bestuur bepalen het tempo' en ook 'afhankelijk van bestuurlijke druk kan de organisatie sneller werken en meer kilometers maken'. Hoe zou het bestuur dat praktisch vorm kunnen geven? Moet er meer geclusterd worden gewerkt, moeten er meer meerjarenkredieten worden toegekend? Mevrouw Ubink doelde met haar opmerking over strategische keuzes op het baggeren in overig water. In coalitieakkoord is afgesproken daarmee aan de slag te gaan en college en organisatie overleggen op dit moment over de aanpak. De eigenaar van het water is in principe verantwoordelijk voor het onderhoud. Rijnland kan daar verschillende rollen in pakken – handhaven, faciliteren, financieel stimuleren – en daar zitten de strategische keuzes. De grafiek gaat over poldergemalen en de uitschieter in 2029 zou zomaar het gemaal De Leeghwater kunnen betreffen. Uit deze theoretische planning komt naar voren dat het investeringsbeeld per jaar sterk verschilt omdat er het ene jaar veel en het jaar daarop weinig te doen valt. De inzet is om dat gelijkmatiger te verdelen. Mevrouw Van Keulen licht toe dat de inzet op keringen is vastgelegd in het MJP, in verhouding tot de andere programma's. Als het bestuur de inzet hierop verzwaart, betekent dat dat er minder ruimte overblijft voor andere programma's – of er moet meer geld komen. De bandbreedte wordt verder beperkt door het aantal beschikbare keringexperts en doordat de provincie, als toezichthouder keringen, meestuurt. De invloed van het bestuur loopt dus via de keuzes die het in het MJP maakt. Het coalitieakkoord is daarvoor richtinggevend; soms wordt het beleid ook tussentijds bijgesteld. De heer De Vries ziet handhaving als eerste inzet bij baggeren overig water. De eigenaar is immers verplicht onderhoud te plegen. Hij weet dat andere schappen daar stringent in zijn; heeft Rijnland gekozen voor een andere aanpak? Assetmanagement is op de eerste plaats risicogestuurd. Hij hoort de suggestie wekken dat het bestuur keuzes kan maken in de omvang van de inzet en de planning, maar hij verwacht dat dat door het assetmanagement op dat principe gefundeerde voorstellen voorgelegd krijgt om de juiste besluiten te kunnen nemen. De heer Revet vraagt of Rijnland eigen locaties zoekt voor baggerdepots. De heer Stuurman vraagt of de assetmanagers van mening zijn dat er sprake is van een goede balans tussen wat de opgave is en beschikbare middelen. Mevrouw Ubink bevestigt dat er wordt gehandhaafd. De inzet is beperkt omdat het areaal open water zo omvangrijk is. In het landelijk gebied is het besef dat het water moet worden onderhouden groter dan in het stedelijk gebied, waar men vaak hele kleine stukjes watergang in eigendom heeft. Er wordt daarom	

	nagedacht over een effectieve aanpak in de steden en voorstellen op dat punt zullen later aan de VV worden voorgelegd. Rijnland zoekt inderdaad locaties voor eigen baggerdepots, bijvoorbeeld op eigen grond. Mevrouw Van Keulen ziet geen tegenstelling tussen risicogestuurd en bestuursgestuurd opereren. Een aantal risico's is zo technisch en evident dat het iedereen duidelijk is dat er moet worden gehandeld. Er is ook een grijs gebied: is het erg als een poldergemaal dat alleen draait voor recreatieterreinen het een dag niet doet, of dat een blauwalginstallatie in het vroege voorjaar minder presteert? Die vragen hebben ook een bestuurlijk aspect. De vraag van de heer Stuurman is eigenlijk een vraag aan het college. Zij is van opvatting dat de balans op dit moment goed is. De heer Langeslag brengt als ervaringsfeit in dat de VV altijd meer ambities heeft dan college en organisatie waar kunnen maken, omdat die worden begrensd door de beschikbare capaciteit en middelen. Er moet daarom voortdurend worden gewogen wat wel en niet wordt gedaan. Dat is ook de reden dat de acties op het gebied van de biodiversiteit binnen programma's met bestaande middelen moeten worden uitgevoerd. Hij denkt dat de balans tussen wat Rijnland wil/als opgave heeft en realiseert redelijk is. De voorzitter sluit de vergadering om 13.15 uur.	